Пише: Александар Митић
среда, 02 април 2008 22:02

У светлу чињенице да је однос према „косовској политици” Европске уније довео до озбиљне политичке кризе у Србији, пада владе и расписивања ванредних парламентарних избора логично би било подсетити на улогу ЕУ – њених званичника, институција и кључних чланица – у процесу припреме, координирања и спровођења једностране сецесије Косова и Метохије.

Припрема:

1. Савет ЕУ: Кабинет високог представника за спољну политику и безбедност Хавијера Солане активно је тражио да на место специјалног изасланика УН буде изабран „човек од поверења” Марти Ахтисари, без обзира на његову пристрасност као председника Међународне кризне групе почетком двехиљадите, када је на релацији Вашингтон–Брисел разрађен концепт „надгледане независности”. Један од кључних аутора Ахтисаријевог плана је Соланин саветник за западни Балкан Аустријанац Штефан Лене. Сам Солана је у потпуности подржао Ахтисаријев план и активно лобирао да га већина чланица ЕУ прихвати.

2. Европска комисија: Европски комесар за проширење Оли Рен је био један од најватренијих заговорника Ахтисаријевог плана. Комисија је оцењивала косовски случај као „јединствен” много пре него што су саме чланице ЕУ донеле одлуку о томе. Упркос чињеници да је била задужена за један од четири „стуба” Унмика, Комисија није већ девет година учинила ништа како би омогућила да се у своје домове врати 200.000 расељених Срба, али је за то време све више хвалила „мултиетничност” Косова и декларативно залагање за то бивших шефова ОВК и косовских премијера Рамуша Харадинаја, Агима Чекуа и Хашима Тачија.

3. Европски парламент: ЕП је била прва међународна институција која се формално заложила за суверенитет Косова, гласајући марта 2007. за резолуцију коју је предложио известилац Јост Лагендајк. Занимљиво је да су три кључне особе задужене за Србију у

ЕП – Лагендајк, известилац за Србију Јелко Кацин и Дорис Пак, председавајућа Делегације за југоисточну Европу– били најватренији заговорници и лобисти за сецесију Косова.

Координирање:

4. Одлука о заобилажењу УН: На самиту, одржаном 14. децембра 2007. у Бриселу, ЕУ је донела одлуку да заобиђе Савет безбедности УН и да учествује у процесу названом „координација декларације о независности" („coordinated declaration of independence"). Чланице ЕУ су током наредна два месеца извршиле „косовску трговину" тако што су се противници независности српске покрајине сагласили да не блокирају заједнички оквир за деловање ЕУ – попут мисије Еулекс – а за узврат добили уверавања својих партнера да неће бити приморани да признају независност Косова.

5. „Меко слетање": ЕУ је током процеса координирања настојала да искористи поделе на српској политичкој сцени да би понудила „политички споразум" као „заслађивач" којим би обезбедила такозвано „меко слетање" („soft landing") или „конструктивно неслагање" („co nstructive disagreement
") Србије – то јест да би покушала да обезбеди да Београд, упркос непристајању, не вуче потезе који би угрозили план ЕУ за Косово: слање мисије Еулекс, примену делова Ахтисаријевог плана и процес признавања Косова.

6. ЕУ је фалсификовала правну основу за Еулекс: Европска унија се у „Заједничкој акцији", документу о правној основи за слање мисије Еулекс на Косово и Метохију, позвала на „крњу" верзију Резолуције 1244 Савета безбедности УН, односно изоставила је кључне одредбе параграфа 10 тог документа, које се односе на „суштинску аутономију" Косова унутар Србије.

Спровођење:

7. ЕУ је озваничила двоструке стандарде за Србију: Дан по проглашењу једностране независности Приштине, ЕУ је „примила к знању" тај акт, истовремено наглашавајући да остаје привржена територијалном интегритету свих држава света сем Србије по питању Косова јер је то, према њој, „јединствен случај" због „ратова из деведесетих година" и

„продужене међународне администрације”. ЕУ је притом заборавила да је 1998-99. године – у време сукоба на Косову – било у току укупно 40 сукоба у свету, сваки са преко 1.000 жртава. Ниједан од њих, сем Косова, није довео до сецесије. Такође, продужена администрација постојала је између осталог у Источној Славонији након рата у Хрватској, где је мисија Унтаес довела до реинтеграције те територије у Републику Хрватску, а не до отцепљења.

8. ЕУ преко свог представника једнострано спроводи Ахтисаријев план **:** Иако је самозвану „Међународну групу за управљање” за спровођење Ахтисаријевог плана формирало 15 држава, међу којима неке – попут САД, Турске или Швајцарске – нису чланице ЕУ, несумњиво је да је она део пакета договореног у кабинетима Солане и Рена. Печат саме ЕУ даје избор на чело „групе” Питера Фејта, кога је Унија именовала за свог специјалног представника на Косову.

9. ЕУ чланице Контакт групе руководе процесом признавања Косова: Сецесију Косова су међу првима признале европске чланице Контакт групе (Француска, Велика Британија, Немачка и Италија), а оне руководе и стратегијом договореном с Вашингтоном око притиска на остале државе унутар и ван ЕУ ради што бржег признавања „независности”. Подељене су зоне „дипломатске надлежности” и одређена „динамика признавања у више таласа”.

10. ЕУ види Косово као свог будућег самосталног члана **:** Иако је ЕУ пожурила да у року од 24 сата „прими к знању” једнострану одлуку Приштине, она до данашњег дана није „примила к знању” одлуку Београда да поништи тај акт. У стратегији о проширењу ЕУ, Рен наглашава европску перспективу Косова не спомињући његову везу са Србијом, а шведски министар Карл Билт говори о чланству Косова у ЕУ без обзира на чињеницу да неће бити чланица УН. Кад се томе додају наговештаји да би Косово могло постати чланица ЕУ по принципу „конструктивне уздржаности” („противим се, али не блокирам”, то је случај с Кипром по питању слања Еулекса), јасно је да ЕУ тренутно у потпуности игнорише став Србије, земље на којој макар декларативно жели да заснива стабилност западног Балкана.

***Аутор је** директор пројекта „Косовски компромис”*